

Andrzej Kozłowski

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w roku 1962

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce
literatury polskiej 54/3, 237-244

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

IV. K R O N I K A

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA W ROKU 1962

Zarząd Główny Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, wybrany na Zjeździe delegatów Oddziałów Towarzystwa w Opolu, odbytym w dniach 27—29 października 1961, działa w składzie następującym: prezes — prof. dr Julian Krzyżanowski; wiceprezesa — prof. dr Eugeniusz Sawrymowicz, dr Edmund Jankowski; sekretarz — mgr Andrzej Kozłowski; skarbnik — mgr Stanisław Swirko; członkowie Zarządu: mgr Paweł Bagiński, mgr Maria Bokszczanin, prof. dr Jan Zygmunt Jakubowski, prof. dr Juliusz Nowak-Dłużewski, prof. dr Janina Kulczycka-Saloni, prof. dr Zdzisław Libera, prof. dr Jerzy Pelc, dr Stanisław Rutkowski, mgr Jadwiga Rużyło-Stasiakowa, mgr Alicja Szlązakowa, mgr Ryszard Wojciechowski, prof. dr Kazimierz Wyka; Komisja Rewizyjna: prof. dr Jan Dürr-Durski, prof. dr Zofia Szmydtowa, doc. dr Maria Straszewska, dr Stefan Treugutt.

W okresie sprawozdawczym działały 24 Oddziały Towarzystwa w następujących miastach: Białystok, Bydgoszcz, Cieszyn, Częstochowa, Gdańsk, Grudziądz, Inowrocław, Katowice, Kielce, Koszalin, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Przemyśl, Rzeszów, Siedlce, Szczecin, Toruń, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra.

Działalność podstawowa Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, do której zaliczyć należy przede wszystkim akcję odczytową, prowadzoną przez wszystkie placówki stowarzyszenia, otoczona była w roku sprawozdawczym 1962 szczególną troską Zarządu Głównego. Miarą bowiem osiągnięć Towarzystwa i wykładnikiem stałego postępu organizacyjno-naukowego Oddziałów jest dla nas wskaźnik ogólny ilości imprez zorganizowanych w ciągu roku sprawozdawczego i stosunek tej ilości do dorobku lat ubiegłych. Uwzględnienie zatem powyższego momentu w charakterystyce działalności naszej organizacji pozwoli na wysnucie wniosków następujących: w ciągu kilku ostatnich lat pracy akcja odczytowa Towarzystwa osiągnęła w przybliżeniu stan niezmienny, zamykający się na ogół liczbą około 170 prelekcji w ciągu roku, od czego żadnych szczególnie rażących odchyień — poza r. 1958 — nie notujemy. Oto zestawienie:

Rok	1957	1958	1959	1960	1961
Liczba odczytów	159	132	173	170	170

Roczna przeciętna ilości imprez naukowych organizowanych w ciągu ostatniego pięciolecia została w roku bieżącym osiągnięta przez nasze Towarzystwo już w I półroczu, co wydaje się świadczyć o pożytecznej roli, jaką odgrywa najstarsze

stowarzyszenie naukowe w Polsce, wkraczające w najbliższym czasie w 77 rok swego istnienia. Praca Towarzystwa, na którą składa się propagowanie wiedzy o najważniejszych zagadnieniach literackich, znajduje coraz więcej sympatyków wśród polonistów w całej Polsce. Szczególnie ważnym momentem dla ożywienia aktywności naszych Oddziałów i dla zwiększenia grona sympatyków były uroczystości i imprezy organizowane w związku z obchodzonym jubileuszem 75-lecia istnienia organizacji. Wyjątkowo obfity plon tych uroczystości zbieramy dlatego w r. 1962, który na pewno kroniki Towarzystwa zanotują jako okres „szczególnego urodzaju” i największych osiągnięć.

Szczegółowo rzecz biorąc, dorobek Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w okresie sprawozdawczym zamyka się sumą 262 prelekcji, co w kontekście porównawczym z osiągnięciami pięciu ostatnich lat nabiera szczególnej wymowy. Przekroczyliśmy bowiem stały szczebel dorobku rocznego ostatniego pięciolecia o blisko 100 odczytów. Jest to dla nas fakt niezmiernie ważny, odzwierciedlający prawidłową linię rozwoju Towarzystwa i rokujący wiele nadziei na dalszy etap pracy.

Oto wyniki pracy poszczególnych Oddziałów, składające się na ogólny dorobek Towarzystwa w roku 1962:

Lp.	Oddziały	Liczba prelekcji zorganizowanych w roku 1962
1	Lubelski	34
2	Częstochowski	32
3	Warszawski	20
4	Siedlecki	18
5	Zielonogórski	17
6	Rzeszowski	16
7	Poznański	12
8	Przemyski	12
9	Krakowski	11
10	Grudziądzki	11
11	Cieszyński	10
12	Katowicki	10
13	Kielecki	10
14	Olsztyński	9
15	Łódzki	9
16	Toruński	8
17	Gdański	5
18	Opolski	4
19	Białostocki	4
20	Bydgoski	4
21	Wrocławski	4
22	Szczeciński	2
Razem:		262 odczyty

Analizując osiągnięcia Towarzystwa w roku sprawozdawczym, z zadowoleniem stwierdzamy wielki wzrost aktywności większości Oddziałów. I chociaż opinia ta nie dotyczy w zupełności wszystkich placówek — bowiem takie, jak Koszalin czy Inowrocław nie uczestniczą zupełnie w statystycznym dorobku organizacyj-

nym Towarzystwa — to jednak wzmożony wzrost innych, mniej dotychczas żywotnych Oddziałów pozwala żywić nadzieję na uaktywnienie i tych, które dotychczas nie mogą poszczycić się żadnymi osiągnięciami.

Jak wynika z powyższych danych szczegółowych, w akcji odczytowej stowarzyszenia wyróżniają się Oddziały Lubelski i Częstochowski. Są to placówki, które przez wiele już lat dostarczają najwięcej imprez Towarzystwu i w dalszym ciągu ich aktywność organizacyjna nie słabnie. Oddziały powyższe obrały niemal identyczne formy działalności, bowiem tak Lublin, jak i Częstochowa organizują odczyty w Oddziale i w terenie.

Oddział Lubelski, skupiający w Zarządzie placówki Towarzystwa profesorów i młodych naukowców obu uniwersytetów, dysponujący tym samym własną kadrą prelegentką, zorganizował w samym Oddziale 10 odczytów, w terenie 24. Oddział obrał doskonale przemyślane metody i formy pracy, które przez wiele już lat stawiają go na czołowym miejscu w rodzinie placówek Towarzystwa.

Oddział Częstochowski, który wyjątkowo bogate osiągnięcia w roku sprawozdawczym zamknął sumą 32 prelekcji, szczycić się może bez wątpienia mianem najbardziej żywotnej placówki stowarzyszenia. Zarząd Oddziału, kierowany przez prof. Józefa Mikołajtisa, nie przeszedł obojętnie wobec najważniejszych wydarzeń kulturalnych roku, zapisując na konto swego dorobku: cykl odczytów popularno-naukowych zorganizowany dla uczczenia I Międzynarodowego Dnia Teatru, sesję naukową poświęconą XX-leciu PPR oraz jedną z najważniejszych imprez Towarzystwa w roku minionym — sesję naukową zorganizowaną dla uczczenia 250 rocznicy urodzin J. J. Rousseau.

Powyższa impreza odbyła się 26 listopada i miała wyjątkowo uroczysty przebieg. Wspomnieć należy, iż uroczystość poświęconą J. J. Rousseau Oddział Częstochowski zorganizował wraz z Wydziałem Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Częstochowie, przy jednoczesnej pomocy Teatru Dramatycznego. Imprezie patronowali: poseł ziemi częstochowskiej — Stanisław Jędras oraz przewodniczący Prezydium Miejskiej Rady Narodowej — Tadeusz Kowalski. Organizatorzy zaprosili do udziału w sesji prof. dra Dawida Simonin, który wygłosił odczyt pt. *J. J. Rousseau a powieść współczesna*. Obecny był również attaché kulturalny Ambasady Francuskiej w Polsce — p. B. André Bonnefoy, który mówił o *Marzeniach samotnego wędrowca*. W sesji uczestniczyło też wielu wybitnych naukowców polskich, jak: prof. dr Zofia Szmydtowa, *J. J. Rousseau a literatura polska*; prof. dr Maciej Żurowski, „*Nowa Heloiza*” i *rozwój powieści nowoczesnej*; prof. dr Bogusław Leśnodorski, *Myśl polityczna J. J. Rousseau w Polsce*; doc. dr Bronisław Baczek, *Utopie J. J. Rousseau*; prof. dr Stanisław Lorentz, *Pomniki-grobowce J. J. Rousseau w Polsce*. Poza tym w części naukowej sesji wystąpili przedstawiciele miejscowego środowiska intelektualnego. Organizatorzy przygotowali również ciekawą wystawę obrazującą życie i dzieło wielkiego filozofa i pisarza. Po części naukowej odbył się wieczór artystyczny, w którego programie artyści Teatru Dramatycznego w Częstochowie przedstawili fragment *Pigmaliona* Rousseau.

We wspomnianym cyklu odczytów poświęconych problematyce teatralnej udział wzięli znani przedstawiciele teatru i krytycy teatralni: Jerzy Pomianowski, August Grodzicki, Zenobiusz Strzelecki, Karolina Beylin i inni.

Sesja literacka poświęcona literaturze współczesnej, przygotowana dla uczczenia XX-lecia PPR, odbyła się 6 czerwca, przy współudziale i pomocy władz miejskich.

Charakteryzując ogólnie osiągnięcia Oddziału Częstochowskiego w roku minionym, stwierdzić należy, iż w dużym stopniu Oddział zawdzięcza je doskonale ułożonej współpracy z władzami miejskimi, które w znacznej części finansowały odbyte imprezy. Sądzić należy, że patronat władz miejskich Częstochowy nad żywotnym i ambitnym Oddziałem naszego Towarzystwa odegra pożyteczną rolę w dalszej jego pracy.

Obiecujący jest również fakt awansowania do grona najlepszych placówek Towarzystwa Oddziału Warszawskiego, który do 3 prelekcji zorganizowanych w okresie I półrocza dorzucił 17 w II okresie sprawozdawczym. Jest to niewątpliwie zasługą nowo powstałego Zarządu Oddziału, który wyłoniony został po przeprowadzonej w marcu 1962 reorganizacji placówki warszawskiej. Dotychczas bowiem ośrodek stołeczny kierowany był przez sekretariat Zarządu Głównego, i dlatego nie zawsze ta komórka administracyjna, sprawująca przecież nadzór nad wszystkimi 24 Oddziałami, mogła systematycznie przygotowywać odczyty dla swoich członków. Praktyka i osiągnięcia kilkumiesięcznej działalności nowego Zarządu Oddziału, którym kieruje prof. dr Zdzisław Libera, są nad wyraz korzystne; zorganizowanie bowiem 8 prelekcji własnych (z wyłączeniem odczytów wygłoszonych na sesji centralnej poświęconej Kraszewskiemu) pozwala sądzić o dalszym wzroście aktywności tej placówki.

Siedlce, Zielona Góra i Rzeszów to dalsze Oddziały, mogące chlubić się dużym, niemal identycznym dorobkiem, choć pierwsze dwa wymienione ośrodki osiągnęły te wyniki w I półroczu sprawozdawczym. Potwierdza się raz jeszcze opinia, iż najważniejszym okresem, najbardziej obfitym w imprezy naukowe we wszystkich naszych placówkach, jest I półrocze każdego roku. Zarówno Siedlce, jak i Zielona Góra urządziły w I półroczu roku sprawozdawczego poważne sesje naukowe.

Oddział Siedlecki 11 kwietnia zainaugurował ogólnopolskie obchody ku czci Bolesława Prusa, w związku z przypadającą w 1962 r. 50 rocznicą śmierci pisarza. W sesji udział wzięli: prezes Zarządu Głównego Towarzystwa — prof. dr Julian Krzyżanowski, prof. dr Janina Kulczycka-Saloni, prof. dr Henryk Markiewicz oraz doc. dr Mieczysława Romankówna. Poza tym Oddział kontynuował, jak w latach ubiegłych, cykl odczytów dla maturzystów.

Oddział Zielonogórski zaś włączył się do ogólnopolskich obchodów XX-lecia PPR i przygotował udaną dwudniową sesję naukową, której tematyka dotyczyła odzwierciedlenia problematyki politycznej w literaturze powojennej. Referentami byli: prof. dr Janina Kulczycka-Saloni, *PPR i jej bojownicy w literaturze*; dr Ludwik Rajewski, *O literaturze obozowej*; prof. dr Zdzisław Libera, *Wartości „Nocy i Dni” M. Dąbrowskiej*; red. Wojciech Sulewski, *O lewicowej publicystyce podziemnej*. W sesji uczestniczył poeta Stanisław Ryszard Dobrowolski, który wygłosił prelekcję na temat satyry konspiracyjnej oraz wziął udział w wieczorze autorskim. Miejscowe środowisko intelektualne reprezentowali w swoich wystąpieniach: mgr Adam Markusfeld i mgr Andrzej Czarkowski, którzy w krótkich komunikatach naukowych ukazali dorobek naukowy i polityczny Ziemi Lubuskiej.

Imprezy naukowe poświęcone ważniejszym problemom literackim lub rocznicom kulturalnym zorganizowały jeszcze w I półroczu Oddziały: Grudziądzki, Poznański i Kielecki.

W dniu 15 kwietnia, w ramach obchodów 150 rocznicy urodzin J. I. Kraszewskiego, Oddział Grudziądzki przygotował imprezę naukową poświęconą życiu i twórczości popularnego powieściopisarza. W uroczystości tej udział wzięli: rek-

tor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie — prof. dr Wincenty Danek oraz pracownicy naukowci tej uczelni: dr Stanisław Burkot i mgr Jerzy Jarowiecki.

Sesję naukową poświęconą wkładowi literatury polskiej do dorobku kulturalnego i literackiego świata zorganizował 28 kwietnia Oddział Poznański. Impreza ta była powtórzeniem cyklu odczytów, jakie w r. 1961 wygłoszone zostały w Przemyślu, Opolu i Warszawie.

Oddział Kielecki — w ramach obchodów roku ziemi własnej, wspólnie z Wojewódzkim Wydziałem Kultury i Muzeum Świętokrzyskim zorganizował w dniach 2—3 czerwca sesję literacką, związaną tematycznie z twórczością Adolfa Dygasińskiego. W dniu 2 czerwca impreza odbywała się w kieleckim Muzeum Świętokrzyskim; referaty wygłosili wówczas: prof. dr J. Z. Jakubowski, *Twórczość literacka A. Dygasińskiego*; prof. dr W. Danek, *Działalność pedagogiczna A. Dygasińskiego*. Podczas sesji otwarto wystawę obrazującą życie i dorobek literacki Dygasińskiego. W dniu 3 czerwca sesja kontynuowała obrady w Pińczowie, dokąd uczestnicy jej udali się autokarem. O Dygasińskim jako regionalnym pisarzu kieleckim mówił prof. dr J. Nowak-Dłużewski. Po referacie uczestnicy obrad zwiedzili Pińczów, a następnie autokarem udali się do Niegosławic i Wiślicy. Trzeba nadmienić, że całkowite koszty związane z sesją pokrył Wydział Kultury Miejskiej Rady Narodowej, który wraz z Muzeum Świętokrzyskim i Zarządem Oddziału Towarzystwa spełniał rolę jej organizatora.

W II półroczu 1962 odbyły się 3 poważniejsze imprezy naukowe oraz duża liczba odczytów pojedynczych.

W dniu 26 listopada — o czym wspomiano na początku niniejszego sprawozdania — atrakcyjną sesję naukową poświęconą 250 rocznicy urodzin J. J. Rousseau, przygotował Oddział Częstochowski.

Słabo na ogół pracujący ośrodek białostocki zorganizował 25 listopada imprezę z udziałem: prof. dr Z. Libery, doc. dr Ewy Korzeniewskiej i mgr Krystyny Kulickowskiej — w związku z obchodzonym w roku ubiegłym jubileuszem 50-lecia pracy pisarskiej Marii Dąbrowskiej.

Najważniejszą jednak imprezą Towarzystwa Literackiego w roku minionym była przygotowana na zlecenie Komitetu Nauk o Literaturze PAN, a zorganizowana przez Zarząd Główny w Warszawie — centralna sesja naukowa, poświęcona 150 rocznicy urodzin J. I. Kraszewskiego. W sesji tej udział wzięło 12 prelegentów oraz delegaci 23 Oddziałów Towarzystwa, przedstawiciele katedr polonistycznych niektórych uniwersytetów oraz wyższych szkół pedagogicznych w Polsce. Impreza odbyła się w dniach 7—8 grudnia i stała się wydarzeniem literackim o ogólnopolskim znaczeniu.

Na program sesji złożyły się następujące referaty: prof. dr Wincenty Danek, *Sylwetka ideowa J. I. Kraszewskiego*; doc. dr Bożena Osmólska-Piskorska, *Powstanie styczniowe w twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego*; dr Stanisław Burkot, *Kraszewski w oczach pozytywistów*; mgr Aleksander Żyga, *Kwestia żydowska w życiu i w pismach Kraszewskiego*; dr Mieczysław Ingłot, *Poglądy Józefa Ignacego Kraszewskiego na materialne podstawy zawodu pisarskiego w latach 1830—1863* (komunikat); dr Ewa Warzenica, *Debiut literacki pisarza*; mgr Jerzy Jarowiecki, *Źródła historycznych powieści Józefa Ignacego Kraszewskiego z czasów stanisławowskich*; prof. dr Julian Krzyżanowski, *Niedoceniony artysta*; prof. dr Czesław Zgorzelski, *Czytelność i sugestywność artystyczna powieści Kraszewskiego*; dr Antonina Bartoszewicz, *Poglądy Kraszewskiego na powieść przed rokiem 1863*; mgr Jan Wierzbicki, *Kraszewski w Chorwacji*; prof. dr István Csapláros, *Zainteresowanie twórczością J. I. Kraszewskiego na Węgrzech*.

Dla organizacyjnego życia Towarzystwa Literackiego ważnym momentem było spotkanie delegatów Oddziałów z Zarządem Głównym, podczas którego omówiono szereg ważnych zagadnień dotyczących dalszego rozwoju organizacji. Stronę finansową imprezy wziął na siebie Wydział I PAN wraz z Ludową Spółdzielnią Wydawniczą.

Odkładając zatem następną kartę sprawozdawczą w 76-letnich dziejach Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza z całym zadowoleniem stwierdzamy, iż ogólny bilans osiągnięć stowarzyszenia w r. 1962 jest bardzo korzystny. Zorganizowanie 10 poważnych sesji naukowych, przekroczenie o blisko 100 odczytów dorobku lat ubiegłych, wyrównanie średniego poziomu aktywności Oddziałów dotąd słabo pracujących — oto fakty, które rokują wiele nadziei na przyszłość.

Poza rozwojem akcji odczytowej, Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza, mimo stosunkowo dużych kłopotów i trudności, doprowadziło do końca starania o wydanie specjalnej kroniki dziejów, w związku z obchodzonym jubileuszem 75-lecia istnienia. Z pomocą przyszedł nam Komitet Redakcyjny „Pamiętnika Literackiego”, wyrażając zgodę na wypełnienie jednego z zeszytów w r. 1962 materiałami Towarzystwa. Poświęcony Towarzystwu Literackiemu zeszyt, planowany początkowo jako 1 r. 1962, ukazał się ostatecznie jako zeszyt 3.

Zeszyt ten zawiera historię Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza od założenia (1886—1961) oraz przegląd dziejów „Pamiętnika Literackiego” opracowany przez prof. dra Juliana Krzyżanowskiego, sylwetki zasłużonych członków i działaczy Towarzystwa, sprawozdania Oddziałów oraz wybór bibliograficzny prac dotyczących Towarzystwa. Ważny jest szczególnie dział naukowy, obejmujący prace wybitnych historyków literatury, a omawiający wkład literatury polskiej do światowego dorobku kulturalnego i literackiego. Poszczególne epoki opracowali: prof. dr Roman Pollak, *Szczytowe osiągnięcia literatury staropolskiej*; prof. dr Zdzisław Libera, *Europejski charakter literatury polskiego Oświecenia*; prof. dr Julian Krzyżanowski, *Romantyzm polski*; prof. dr Henryk Markiewicz, *Literatura okresu pozytywizmu w perspektywie polskiej i światowej*; prof. dr Kazimierz Wyka, *Literatura polska lat 1890—1939 w kontekście europejskim*. Również w zeszycie niniejszym prof. dr Stanisław Pigoń opublikował *Adama Mickiewicza listy nie objęte ostatnim wydaniem książkowym*, a mgr Janusz Odrowąż-Pieniążek — *Listy Aleksandra Chodźki do Adama Mickiewicza*.

Ważnym osiągnięciem Zarządu Głównego w r. 1962 było przeprowadzenie do wszystkich Oddziałów Towarzystwa remanentów „Pamiętnika Literackiego” w liczbie około 12 000 egzemplarzy. Ten cenny księgozbiór, przeniesiony do podziemi Pałacu Staszica, został zagrożony szczególnie wysokim stopniem zawilgocenia piwnicy. W związku z tym Zarząd Główny podjął decyzję szybkiego rozprzodzenia posiadanych remanentów do wszystkich Oddziałów, aby zapobiec w ten sposób zniszczeniu cennych kilkunastu tysięcy egzemplarzy czasopisma polonistycznego, chociaż nie przewidziany wydatek związany z powyższym przedsięwzięciem poważnie obciążył budżet Towarzystwa.

Osiągnięte w r. 1962 wyniki zobowiązują Zarząd Główny do jeszcze większych wysiłków. Zasadniczą sprawą będzie zachowanie poziomu dorobku roku sprawozdawczego. Zadaniem pierwszorzędym w najbliższych miesiącach pracy stanie się sprawa ożywienia i uaktywnienia tych placówek, które przejawiają najmniej energii. Szczególną troską wypadnie otoczyć Oddziały: Koszaliński, Inowrocławski, Szczeciński i Białostocki.

Oddział Koszaliński, który wznowił na początku roku ubiegłego pracę w swoim ośrodku, zaprzestał znowu wszelkich akcji społecznych. Zbyt wielka odległość

między Koszalinem a Warszawą potęguje jeszcze trudności organizacyjne. Sądzimy jednak, iż najlepszym wyjściem dla ożywienia działalności w tym Oddziale będzie nawiązanie kontaktu słabo pracującego ośrodka z Oddziałem Gdańskim. Bliższe położenie Gdańska dysponującego własną kadrą preleżencką pozwoli na ułożenie pożytecznej współpracy między obu placówkami.

Zarząd Oddziału Inowrocławskiego sygnalizował już o podjętych staraniach w celu usprawnienia i ożywienia działalności. Mamy nadzieję, iż starania te, poparte inicjatywą i troską Zarządu Głównego, pozwolą na uaktywnienie tego ośrodka.

Pożyteczna praca i duże zainteresowanie, jakie towarzyszy działalności Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, każą wnioskować o dalszych osiągnięciach naszej organizacji. Zainteresowanie to przejawia się w odpowiednio licznej frekwencji podczas organizowanych imprez, a także w deklaracjach sympatyków potwierdzających chęć wstąpienia w szeregi stowarzyszenia lub w propozycjach zakładania nowych Oddziałów. Tak np. w końcu ubiegłego roku formujący się Zarząd nowego Oddziału Towarzystwa w Błoniu nadesłał protokół zebrania organizacyjnego, zgłaszając 30 kandydatów na członków swego Oddziału. Planuje się również założenie Oddziałów w Elblągu i w Jaśle. Powyższe zamierzenia, choć mają dla nas duże znaczenie, napotykaą realne przeszkody natury ekonomicznej, i dlatego przyjmowane są przez Zarząd Główny z pewną rezerwą. Jeśli bowiem zgodzimy się na zwiększenie „rodziny polonistycznej” administrowanej przez Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza — czy potrafimy zapewnić nowo powstałym placówkom odpowiednią egzystencję? Wyjątkowo niewielka przecież dotacja PAN, jaką Towarzystwo otrzymuje w ciągu roku, i oczekiwana z niepokojem perspektywa obniżenia jej w roku bieżącym nie pozwala nam na szeroki rozmach i śmiałe decyzje, z jakimi moglibyśmy rozpocząć działalność w najbliższym okresie. Liczymy się raczej z ograniczeniami szeregu inicjatyw Oddziałów w rozpoczętym roku. Dlatego też do chwili otrzymania akceptacji przyznanego nam na rok bieżący budżetu nie możemy podejmować żadnych akcji bez obawy o ich pełne powodzenie.

Towarzystwo żywi jednak nadzieję, iż władze Akademii utrzymają w dalszym ciągu przyznawaną stowarzyszeniu średnią dotację, która zabezpieczy główne potrzeby związane z jego wewnętrznym rozwojem organizacyjnym oraz pozwoli na utrzymanie w osiągniętych granicach dorobku odczytowego. W roku sprawozdawczym Towarzystwo uzyskało od Wydziału I PAN subwencję w wysokości 100 000 zł, zasiloną jeszcze poważną sumą dodatkową. Statystyczne zestawienie wykazuje, iż wraz ze zwiększeniem ogólnej dotacji w r. 1962, osiągnięcia roczne są najpoważniejsze w historii stowarzyszenia. Można zatem stwierdzić, że dotacja przydzielona Towarzystwu wyzyskana została właściwie i że możliwości organizacji w dziedzinie pracy są duże i mogą być zrealizowane, jeśli będą miały zapewnioną odpowiednią opiekę finansową.

Towarzystwo zupełnie nie posiada rozbudowanego i opłacanego aparatu administracyjnego. Zarząd Główny zatrudnia na stałe wyłącznie dwie osoby: sekretarza i księgową. Członkowie Zarządu Głównego oraz cały zespół osób wchodzących w skład Zarządów Oddziałów wykonują swoją pracę honorowo. Największy procent swego budżetu Towarzystwo przeznaczają na finansowanie prelekcji naukowych i pokrycie kosztów podróży służbowych preleżentów. Wzrost wydatków poniesionych z tego tytułu w roku ubiegłym świadczy o wzroście ogólnego dorobku, który i w najbliższym okresie powinien być równie wysoki.

Plany bowiem i założenia nasze na rok bieżący przewidują:

- 1) zachowanie osiągniętego poziomu rozwoju akcji odczytowej;
- 2) poczynienie starań o zwiększenie stopnia aktywności Oddziałów słabo pracujących;
- 3) zorganizowanie jesienią 1963 Ogólnopolskiego Zjazdu Delegatów Oddziałów Towarzystwa — w związku z upływem dwuletniej kadencji pracy Zarządu Głównego;
- 4) pomoc Oddziałowi Lubelskiemu w zorganizowaniu w maju 1963 zakrojonej na dużą skalę sesji naukowej poświęconej Kraszewskiemu;
- 5) przygotowanie podobnej imprezy o nieco mniejszym zasięgu w Zielonej Górze.

Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza jest przekonane, iż dalsza pomoc Akademii, uwzględniająca rzeczywiste potrzeby stowarzyszenia, pozwoli w pełni zrealizować zamierzenia rozpoczętego już 1963 roku.

Andrzej Kozłowski

II KONFERENCJA TEORETYCZNA POMOCNICZYCH PRACOWNIKÓW POLONISTYKI Toruń, 8—13 lutego 1963

W dniach 8—13 lutego 1963 r. odbyła się w Toruniu II Konferencja Teoretyczna Pomocniczych Pracowników Naukowych Polonistyki, zorganizowana przez Zespołową Katedrę Literatury Polskiej i Katedrę Filologii Polskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika przy współudziale pracowników Katedry Teorii Literatury Uniwersytetu Warszawskiego. W spotkaniu wzięło udział 67 uczestników (57 spoza Torunia). Reprezentowane były wszystkie ośrodki uniwersyteckie, Instytut Badań Literackich i Wyższe Szkoły Pedagogiczne z Gdańska i Katowic. Poza tym w konferencji uczestniczyło 7 osób z Zakładu Teorii Literatury Czechosłowackiej Akademii Nauk (5 z Pragi, 2 z Bratysławy).

Celem imprezy toruńskiej, podobnie jak poprzedniej, zorganizowanej w dniach 7—12 lutego 1962 w Rogowie koło Warszawy¹, było stworzenie i utrzymanie trwałej platformy kontaktów naukowych młodej kadry polonistycznej, umożliwienie konfrontacji w trybie roboczym różnych postaw badawczych i kręgów zainteresowań oraz, w ostatniej instancji, pogłębienie świadomości teoretycznej uczestników. Organizatorzy zaprosili do współpracy maksymalną ilość zainteresowanych osób, w tym również stażystów i kilku wyróżniających się studentów z różnych środowisk, stwarzając możliwie szeroką podstawę organizacyjną dla przyszłych konferencji.

W czasie spotkania ogłoszono i przedyskutowano 33 referaty (w tym 5 w formie komunikatów). W dyskusji poza referentami zabrało głos 30 osób w 95 wystąpieniach. Na referaty gości z Czechosłowacji wypadło 20 głosów dyskusyjnych. Prawie wszystkie referaty miały charakter teoretyczny bądź teoretyzujący. Tematyka — ograniczona przez organizatorów do teorii języka poetyckiego, ga-

¹ Zob.: I. O p a c k i, *Ogólnopolska Konferencja Teoretycznoliteracka Pomocniczych Pracowników Naukowych. 7—12 lutego 1962*. „Pamiętnik Literacki”, 1962, z. 2.